

הפורתח בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום ראשון כ"ח חשון תשפ"ד | דף היומי בבלי: ב"ק י.

דף היומי בהלכה: קע"ז א'.

מוסר: אהבת חסד - פרק כ"ד עד 'וכמה יש לו לאדם'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער השתיקה "ובעבור שהלשון קלה" עד שער השקר "ויש בענין השקר"

שתי סגולות להינצל מכל צרה, ומהפחד בשעת האזעקה

במהלך שבת 'חיי שרה' הביא מרן הגר"י זילברשטיין בדרשותיו 2 סגולות כדי להינצל מכל צרה ומצוקה, וכן על-מנת להפיג את הפחד מהלכבות. כאשר נשמעת אזעקה, וקולה פולח את הלבבות

שלא מדובר בנס... אגיד לכם כיצד ניצלתי בס"ד. מדי בוקר, כשאני מתעטף בטלית - הנני מכוון מאוד בפסוק שאומרים בעת העיטוף 'מה יקר חסדך אלוקים - ובני אדם בצל כנפיך יחסיון'. כוונתי הגדולה נסובה על מה שכתוב בפירוש בפסוק זה, שהאדם יכול לחסות בצל כנפיו של השם יתברך, ומי שחוסה שם, בוודאי לא יארע לו שום דבר רע, שהרי הוא שוכן בתוך כנפיו של האלוקים. מלאך המוות לא יכול להתקרב אליו!

זכורני, סיפר מרן הגר"י זילברשטיין, שכאשר התעטף הרב אברמסקי בטלית לפני תפילת שחרית בישיבת סלבודקה, אפשר היה לשמוע בבירור את כוונתו הגדולה והשתפכות-הנפש שלו שבאה לידי ביטוי בפסוק זה. והיה זה שנים רבות לאחר אותו אירוע בבית הדין בלונדון.

דבריו של מורי-ורבי זצ"ל ברור מללו, שמי שמכוון בהתעטפו בטלית בפסוק הנ"ל, יזכה להצלה ממלאך המוות. והנה לנו סגולה ברורה להצלה.

בעת האזעקה להשתדל לקחת פרי ולברך ברכה ראשונה ואחרונה

הסגולה השניה שהביא מרן הגר"י זילברשטיין בדרשתו בליל שבת פרשת 'חיי שרה', היא, שכאשר שומעים את האזעקה כדאי

למלאך המוות אין רשות לפגוע במי שחוסה בצל כנפיו של הבורא

סגולת-ההצלה הראשונה שהביא רבינו מרן הגאון שליט"א, רבה של רמת אלחנן חבר מועצת גדולי התורה, היתה מתוך דברים ששמע מרבו מרן הגר"י אברמסקי זצ"ל בישיבת סלבודקה. מרן זצ"ל, אמר הרב שליט"א, היה כידוע אב בית הדין בלונדון, ובית המלוכה העניק לו ולבית דינו כבוד גדול עד מאוד. מראה בית הדין היה דומה בפארו ובחזותו כשל בתי המשפט, והדיינים ישבו על בימה גבוהה ומכובדת, וגם שלחן בית הדין היה מפואר וארוך מאוד.

פעם הגיעו לבית הדין בעל ואשה למטרת גירושין. העניינים כבר סוכמו, ובני הזוג התכוונו למעמד נתינת הגט. הם ישבו בצד אחד של השלחן הגדול, והרב אברמסקי בצד השני.

היה זה בעת מלחמה, ולפתע, סיפר לנו הגר"י אברמסקי, נפלה פצצה על בנין בית הדין, חדרה לאולם הדיינים, והרגה רח"ל את הבעל והאשה.

פלא-הפלאים היה ששערה משערת-ראשו של אב בית הדין לא נפלה ארצה, והיה הדבר לפלא גדול בעיני כל השומעים, והעיר לונדון רעשה מגודל הנס.

כששמע מרן זצ"ל את גודל ההתפעלות של השומעים, אמר

להינצל.

הסיפור המרטיט שהתרחש בטנק במלחמת יום הכיפורים

כמו-כן נספר כאן על מעשה שאירע במלחמת יום הכיפורים, וצוטט על ידי חייל שהיה נוכח בעת מעשה.

מפקדו של הטנק בו נסע החייל ראה שהמצרים מצליחים לפגוע בכל הטנקים בסביבה, וחשש מאוד שהנה-הנה מגיע הרגע שבו הפגזים יפגעו גם בטנק שלו.

ברגע כזה, שהוא כידוע רגע-של-אמת, פנה הקצין אל החיילים ושאל אותם האם הם יודעים מה נאמר בתורת ישראל על מקרים כגון אלו, ובמילים אחרות: האם הם מכירים דרך שבה אפשר להינצל מאש התופת של האוייב?

והנה, קם אחד החיילים ואמר שהוא זוכר שסבו אמר לו שכאשר אומרים ברכות בכוונה, יש בכך הצלה גדולה. סבי, המשיך החייל, הקפיד לתת לי מדי בוקר דבר משקה כדי שאברך עליו 'שהכל נהיה בדברו', ואמר לי שזכות הברכה תציל אותי במשך היום מכל הפגעים הרעים.

המפקד שמע את הדברים, וביקש מכל החיילים לקחת דברי מאכל שהיו בטנק, ולברך עליהם בכוונה.

שרשרת הניסים שהתרחשה לאחר מכן בטנק זה, היא בבחינת הבלתי-ייאמן. פגז אחד פגע במיכל הדלק של הטנק, ולא התפוצץ; פגז שני פגע אף הוא במקום רגיש בטנק, ולא התפוצץ, וכן הלאה. ולא די בזאת, אלא הטנק הזה הצליח בס"ד לפגוע ולהשמיד טנקים מצריים רבים.

נוכל ללמוד מכאן על כוח ההשפעה של הברכות.

לקחת פרי ולברך עליו ברכה ראשונה, ויאכל, ומיד יברך ברכה אחרונה. ויינצל בס"ד.

דבריו אלה של מרן שליט"א, כפי שביאר בדרשתו, נסובים ונסמכים על דברי בעל הטורים בפסוק בפרשת 'חיי שרה' (כ"ד ל"ג) 'ויושם לפניו לאכול, ויאמר לא אוכל, עד אשר דברתי דברי'. וכותב בעל הטורים וז"ל: 'שרצו להמיתו, וליתנו בארון, והוא הרגיש, ואמר לא אוכל עד אם דברתי דברי, כי עבד אברהם אנכי, ונהגתי בביתו שלא לאכול עד שאדבר דברי, ברכת נטילת ידים וברכת המוציא, ובוה חשב כי ינצל... וכן היה לו שבא המלאך, והחזיר סם המוות לצד בתואל ואכלו (בתואל) ומת'. עכ"ל.

דהיינו, שהיתה לאליעזר קבלה מאברהם אבינו, שכאשר האדם ניצב בפני סכנה, יברך שתי ברכות, ואז תעבור הסכנה אל הצד השני, אל מי שרוצה לגרום לו את הסכנה! ולכן אליעזר ביקש לאכול, לפני שידבר, ואז בירך שתי ברכות (וזה הפירוש 'דברתי דברי', בלשון רבים, דהיינו שתי ברכות) וסם המוות שהונח במאכלים, עבר לבתואל, שהפך לפגר, ומת.

לכן גם בענייננו, כאשר נשמעת אזעקה, ויהודי רוצה להינצל, אולי כדאי לברך שתי ברכות, ואז תעבור הסכנה אל העמלקים בעזה... ואמנם בעל הטורים דיבר על ברכות נטילת ידים והמוציא, אבל מסתבר שבשעת האזעקה, שיש לכל היותר 90 שניות עד שנופל הטיל (בגוש דן, וביתר האזורים אף פחות מזה), ובלתי אפשרי ליטול ידיים ולברך, יתכן שיקיים עצה זו של אמירת שתי ברכות, ראשונה ואחרונה, על פרי, ויינצל.

וכן מצינו בימי דוד המלך כאשר התחוללה מגיפה, תיקן שיברכו מאה ברכות. ויתכן שהמספר מאה מוסב על ציבור, אבל אצל אליעזר, שהסכנה היתה על יחיד, די היה בשתי ברכות כדי

ליד נהג המשאית היה מקום לאדם אחד בלבד, והשני היה צריך להידחק מאחור במקום המשאות, שם היה פרוס בריזנט שמגן מהגשם. הורה ה'חזון איש' למלווה: אתה תשב ליד הנהג ואני יידחק מאחור..

על ה'טרמפ' של מרן החזון איש ועל מידת הכרת הטוב

לו, והנה חטפת לי את המצוה'...

בהמשך רחוב עזרא היו פרדסים גדולים באותם הימים, היה זה ביום חורפי והחזון איש הלך עם רבי שמואל צבי והתרחק מביתו די רחוק עד קרוב לרמת גן דהיום. לפתע, התקשרו השמים בעבים וירדו גשמים עזים. המה לא יצאו עם בגדים מוכנים לכך, באותם הימים היה זה מקום 'רחוק מהישוב', לא היה להם גג לראשם, ועמדו כך אין אונים וירדו עליהם גשמי זלעפות.

לפתע עצר לידם נהג משאית ואמר שהוא נוסע כעת לתוך העיר בני ברק, הוא מזמין אותם להיכנס למשאית שיהיה להם

סיפור נפלא על מרן החזון איש זי"ע ממנו נלמד על חובת מידת הכרת הטוב. את הסיפור סיפר לאחרונה הגה"ח רבי מנשה ישראל רייזמן שליט"א באחד משיעוריו הנוודעים, כפי שפורסם בגיליון 'אסדר לסעודתא' ע"פ הספר 'אנא עבדא':

מרן החזון איש היה יוצא בכל בוקר לשאוף אויר בחוץ. ליווה אותו רבי שמואל צבי קובלסקי שהיה מבני ביתו ונאמניו. יום אחד ניגש ילד אל החזון איש ושאל 'מה השעה'... רבי שמואל צבי הסתכל מיד על שעונו ואמר לילד את השעה, החזון איש הקפיד עליו, 'הילד שאל אותי ולא אותך, רציתי לעיין בשעון שלי ולומר

יותר קל ללכת הביתה בתוך גשם כזה.

הנהג פתח את הדלת כדי לדבר איתם, ובניתיים ירדו גשמים חזקים, והחזון איש החל ליישב את דעתו ושאל את הנהג האם הוא שכיר או אם הוא עצמו בעל הרכב, כי כשהם יעלו על הרכב, נמצא שהוא משתמש ביותר דלק, וצריך לברר אם יש רשות מבעל המשאית לכך. הנהג השיב לחזון איש שהוא עצמו בעל המשאית ואינו צריך לדאוג כלל.

החזון איש אמר לרבי שמואל 'תעלה אתה ואחר כך אני יעלה'. אמנם ליד הנהג היה מקום רק לאדם אחד, והשני היה צריך להיכנס מאחורה במקום המשאות, שמעליו היה פרוס ברזנט שמגן מהגשם. החזון איש אמר לרבי שמואל צבי, אתה תשב ליד הנהג ואני ייכנס מאחורה אל מקום המשאות. רבי שמואל צבי לא היה יכול להבין את הדבר הזה, ודחק במרן החזון"א שהוא ישב אצל הנהג והוא הבחור הצעיר יסתדר כבר מאחורה...

עד שהסביר לו החזון"א, הנה אני הייתי צריך לצאת לטייל מעט, ואתה התלווית עמי, אין זה ממידות הטובות שאני אשב לי בנוח ליד הנהג, ואתה תתקמט במקום המשאות, והרי כל עיקר הטיול הזה לא היה אלא בעבורי, אני הוא זה שהכנסתי אותך לבעיה הזו, ואין זה מדרך ארץ שמי שהתחיל את הענין ישב לו בנוח, וזה שנצטרף אליו, ישב מאחורה אצל המשאות... לא היתה לו ברירה לרבי שמואל צבי, רק להסכים לדבריו.

והחלו לנסוע חזרה לבני ברק באופן הזה, כרצון החזון איש. אך כשעמדו בשערי בני ברק ביקש החזון"א שיעצור ויחליפו את מקומותיהם, שאם תושבי בני ברק יראו את הבחור שהוא יושב לו מקדימה אצל הנהג, ונתן לחזון"א לשבת מאחורה, לא יוכל למצוא שידוך בכל בני ברק...

לאחר שהגיע הנהג לבית החזון איש, אמר לנהג 'הריני רוצה להכיר לך טובה על החסד אשר עשית עמדי, במה אוכל להיטיב עמך?' השיב הנהג בתמימות, ברוך ה' יש לי בית וילדים ופרנסה טובה, אם הרבי רוצה להיטיב עמי, שיברכני ברכה שאזכה לחברותא טובה בלימוד התורה. החזון"א ביקש ממנו את הפרטים, וסידר לו חברותא את הג"מ רבי שלמה ברמן זצ"ל שלימים היה חתנו של ה'קהילות יעקב'. ולבד מזאת אמר לו החזון"א, היות ואני הולך לטייל כל יום, אם תרצה, תוכל להתלוות עמי ואני ואתה נלמד בחברותא...

ומאותו יום למדו החזון"א והנהג עמודי גמרא בעל פה, וגם למדו 'שער הגמול' להרמב"ן בעל פה עם אותו הנהג... לאחר חצי שנה שאל אותו החזון"א 'האם כבר הכרתי לך טובה על אותה נסיעה במשאית ביום הגשם?...'

כך במקום לברכו בברכת חברותא, לא הסתפק במועט, אלא עשה השתדלות, הן לסדר לו את רבי שלמ'קה ברמן כחברותא, והן ללמוד עמו לבדו בחברותא חצי שנה...

ויהי היום, כשסיים את לימודו הקבוע ויצא מבית המדרש, פתח את הטלפון כרגילותו דבר יום ביומו, והנה הוא מתבשר שיש לו 17 הודעות ב'תא קולי', מי יודע מה אירע באותן שעות...

הרה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א על המקבל עליו עול תורה

מתקשר אליו ומזעיקו לבוא מיד ולראות מה אפשר לעשות. בהודעה השניה הוא מתקשר שוב בדחופות ואומר לו, ידי רעי ואהובי, חבל על כל רגע, אולי אפשר לנסות להזמין את המשטרה וכו'. בהודעה השלישית אומר לו הידיד שהשוטרים כבר הגיעו וככל הנראה תפסו איזה איש החשוד במעל... וממילא על בעל המכונה למהר לתחנת המשטרה (מגרש הרוסים בעיה"ק ירושלים) להתלונן בפניהם על כך, ורק כך הם יטפלו בעניין... בהודעה הרביעית הודיע לו, שמאחר שאין קול ואין עונה ואינו מצליח להשיגו בשום אופן על כן מינה עצמו להיות 'ממלא מקומו' - במקום שאין איש השתדל להיות... ונסע במקומו עם השוטרים.

ב'חמישית' סיפר לו שהצליחו להשיב את הגניבה עד תומה, פרוטה אחת לא נעדרה, ואילו בהודעה השישית אמר לו שכבר החזיר את המכונה על תילה כבראשונה ואף נעל אותה כבתחילה

מעשה היה לאחרונה באיש יהודי אשר בבעלותו מכונה לממכר פחיות שתיה. המכונה עומדת במקום שהרבים מצויים שם, וממנה רואה פרנסה בעין יפה בס"ד. והנה 'בעל הבית' זה זכה לקבוע עיתים לתורה, כאשר מדי יום ביומו הנו עוסק ג' שעות רצופות בתורה בשעות של אחר הצהרים, ובאלו השעות הטלפון שלו סגור ומכובה כדי שלא תהיה יכולת להפריעו מלימודו.

ויהי היום... כשהוא מסיים ללמוד את חוק לימודו ויוצא מבית המדרש פתח את הטלפון כרגילותו דבר יום ביומו, והנה הוא מתבשר שיש לו 17 הודעות ב'תא קולי', מי יודע מה אירע באותן שעות...

מיד התקשר ל'תא קולי' לשמוע את ההודעות, והנה בהודעה הראשונה נשמע הקול של אחד מידידיו הקרובים אליו, והלה מודיע לו בקול בהול שאינשי דלא מעלי פרצו את המכונה וגנבו את כל אשר בה, הן את הפחיות, הן את המעות שהיו בה, והוא

והכל על מקומו בא בשלו. ושאר השיחות היו 'סתם' שיחות...
עתה מיהר בעל המכונה להגיע לשם ואכן ראה במו עיניו שאין שום 'זכר לחורבן'...

עתה, בואו חשבון, אילו היה מחזיק את הטלפון פתוח בשעת הלימוד והיה מפסיק ממשנתו ועונה לאותו ידיד בשיחה הראשונה, פשיטא ואין צריך לומר שהיה רץ מבוהל לראות אם ניתן להציל משהו, והיו עוברים עליו שעות על גבי שעות של לחץ (נערוון), מתח וכאבי ראש עם כאבי לב כאחד, בטרדות עצומות

להזמין את השוטרים ולרוץ אחריהם...
ועתה, כאשר השכיל לדעת שאין מפסיקים באמצע הלימוד - נחסכו ממנו כל אותן שעות קשות ורעות, ואדרבה, יתכן שדייקא בזכות עסק התורה שלמד ברציפות זכה שה' ישמור עליו מכל בהלה ויגן על ממונו שלא יופסד, וזכה לראות בחוש את דברי חז"ל (אבות ג ו) 'כל המקבל עליו עול תורה מסירין ממנו עול מלכות ודרך ארץ'...

(אסדר לסעודתא)

ויהי בוקר, החיילים שהיו בעזה חזרו לגדר הגבול, והחייל שהציל את חייהם של חבריו ישב ליד המחשב וביצע פעילות מודיעין חשובה, כדוגמת המודיעין שהצליח לגלות בלילה

מאגרי הנשק וחדר המלחמה האמיתי

המחבלים, ומטעני החבלה, ושאר הסכנות הכרוכות בשהייה בשטח האויב - ולעומת זאת החייל השני, מחיל המודיעין, יושב לו בנחת ליד המחשב ליד ערימה של במבות...
אמר החייל שחזר מעזה, לחייל שישב ליד המחשב, אה, אנחנו נלחמנו בעזה, ואתה אכלת במבות!?
אותו החייל מהמודיעין לא התאפק, ואמר לו, "לולי שאני הייתי יושב ליד המחשב, ה' ישמור מה שהיה קורה לכם. בזכות העבודה שלי [עם הבמבות] - ניצלתים"...

מורי ורבותי!
בימים אלו נמצאים מאות אלפי חיילים יהודים במלחמה, ואנחנו מתפללים שכולם יחזרו בשלום לבתיהם, ללא אף שריטה, ושכל השבויים יחזרו בשלום, וכל הרשעה כולה כעשן תכלה, ויתקיים בנו "כימי צאתנו ממצרים אראנו פלאות", ושתהיה ישועה גדולה ומוחצת על ידי הקב"ה "אני ולא מלאך, אני ולא שליח"....
היצר וחיילותיו מנסים לקרר כל הזמן, "הנה, הם [החיילים] נלחמים בחזית, ומחרפים נפשם, ואילו אנחנו, בחורי הישיבות ואברכי הכוללים, נמצאים במזגן [עם במבה...]
צריכים אנחנו להחדיר לעצמינו את האמונה התמימה, "אמר רבי יהושע בן לוי, מאי דכתיב: עומדות היו רגלינו בשערך ירושלם? מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה? שערי ירושלם שהיו עוסקים בתורה. (מכות י.).

וגם אם לועגים לנו ואומרים "אתם אוכלים במבה", אנחנו יודעים את האמת, שאנחנו המצילים אותם!!! ואת כל עם ישראל!!!

והדבר מחייב.

מאד!

מאד!!!

סיפר לי חייל - סיפור פלא שהיה עימו מכלי ראשון, ובסיפור יש מוסרי השכל גדולים מאד.
הסכיתו ושמעו...

באחת המלחמות שהתרחשו בגבול עזה, אותו חייל חרדי שירת ב'מודיעין' אשר באמצעים שונים ובעיקר משונים - עוזר לחיילים הנמצאים פנימה בתוך עזה, בהכוונה מדוייקת.
היה זה לילה שיגרת, הרבה מאד חיילים היו בעומק השטח העזתי, ופולגת המודיעין על משמרתם ניצבים, ומנסים לעזור כמיטה יכולתם.

בשעה 2 בלילה, החייל שסיפר לי את הסיפור היה צריך ללכת לישון, אבל משמים הכניסו לו בראש לבדוק שוב את המערכות. הוא בודק במערכת הטכנולוגית, והוא רואה שמספר מחבלים - אשר לא אמורים להימצא בבית מסויים נמצאים שם.
הוא מיד קרא למפקד בכיר, ובדקו את הבית בדרכים נוספות, והוברר שהבית מלא מחבלים מזויינים בכלי משחית, אשר מחכים שהחיילים יצאו מהפעילות שלהם וימטירו עליהם טילים ופצצות תוך זמן קצר הוטלה פצצה ממוטס על הבית, והבית וכל יושביו - על כלי המשחית שלהם עפו ישר לגהנום...

ויהי בוקר, החיילים שהיו בעזה חזרו לגדר הגבול, ואותו החייל שהציל את חייהם של החיילים שחזרו ישב ליד המחשב וביצע פעילות מודיעין חשובה, כדוגמת המודיעין שהצליח לגלות בלילה את המחבלים המחכים בבית על הדרך עם הטילים והפצצות.

ליד החייל היו ערימות של במבות ושאר חטיפים שאנשים שלחו לחיילים.

החייל שחזר מעזה, הרגיש "לא שווה".

הוא הלך ברגל שעות ארוכות, עם תיקים כבדים מלאים בתחמושת ושאר כלי משחית, חרף את נפשו מול מארבי

ממה נפשו, אם המלחמה בעזה, אנחנו צריכים להילחם שם.
אלא מאי, המלחמה האמיתית היא בבית המדרש, ואנחנו
צריכים להילחם בבית המדרש.
אז נילחם!!!
מלחמה - זו מלחמה!!!
נפגיז רמב"ם'ים.
נפציץ "חבורעס" [חבורות].

נירה דפי גמרא.
ניירט עצלות.
נאסוף מודיעין - של תפילות.
"כיפת ברזל" של 'תהילים כנגד טילים'...
ובעז"ה "ביחד ננצח".

(מתוך הגיליון הנפלא 'מי באר', ברכה והוקרה למחבר הנפלא ידידנו מזכה
הרבים הרב ישראל מאיר אלטמן שליט"א)

**מיהר השדכן לשיבה, תפס את הבחור הראשון
שנקרה בדרכו ובקש ממנו לקרוא ליעקב זלמן
הגדול'. הוא שוחח עמו מעט, ביקש את הפרטים
ויצא לדרכו. דבר אחד לא ידע ראש השיבה..**

מפתח ושמו אמון - מומליץ לכל הורה ומחנך

בקושי למד, ואילו 'יעקב זלמן' השני - בדיוק להיפך! מתמיד,
עדין נפש, פשוט כליל המעלות.
איך מבדילים בישיבה בין שני 'יעקב זלמן'? אם מגיעה שיחת
טלפון למשל, איך ידעו למי הכוונה?
החליט מי שהחליט, להצמיד ליעקב זלמן המתמיד את התואר
'גדול' שהרי דרכו לגדולות סלולה ועומדת!
אז היה את 'יעקב זלמן' והיה את 'יעקב זלמן הגדול'.
חלפו עברו השנים, והבחורים הגיעו לפרק 'האיש המקדש'.
יום אחד הגיע לארץ ראש ישיבה מארצות הברית, אשר תר אחר
חתן לבתו המהוללה. ניגש אליו שדכן והודיע לו שאם ברצונו
לחגוג בליל החתונה גם 'הכנסת ספר תורה', יש לו הצעה מתאימה
עבורו - ספר תורה חי!
איך קוראים לו?
'יעקב זלמן הגדול'.
'הגדול'?

'כן, זה כינוי שנועד להבחין בינו למישהו אחר בשם דומה, אך
ממש לא גדול'.
'אהה!'
יצר קשר עם בחורים בישיבה, והאינפורמציה כמעט שיכרה
אותו. 'הבחור הכי טוב בישיבה' היה השבח הבסיסי, מכאן זה רק
עלה ל'בחור הכי טוב בכל עולם הישיבות'. שאל בחור שני, שלישי
ורביעי, שיש, שביעי וכולם פה אחד נמנו וגמרו בשבח מעלתו.
סבר וקבל. יצר מיד קשר עם השדכן. השדכן ניסה לומר משהו,
אך ראש הישיבה בהתלהבותו כי רבה, דחק בו לסדר מיד פגישה
שכן 'הבת שלי הגיעה איתי לארץ!'
משהשתק הצליח השדכן להתנצל לספר שאביו נפטר לפני
שעתיים - 'הלוויה בשעה שתים עשרה'.
'סליחה', התנצל ראש הישיבה, 'ורק בשורות טובות'.

ספור אמיתי שסיפר מגיד המישרים הג"ר אשר דרוק שליט"א
במשפחה מסוימת נפטר הסבא, ר' זלמן, שהיה תלמיד חכם
אציל נפש ובעל מידות טובות. באותה תקופה, הלך לעולמו אחד
מגדולי ישראל ושמו ר' יעקב זצ"ל שדר בשכנות עם המשפחה.
כאשר נולד במשפחה בן זכר, הוחלט לקרוא על שמו של הסבא
ועל שמו של אותו גדול יחדיו, ונקרא שמו בישראל 'יעקב זלמן'.
עם השמות הנפלאים בהם זכה הרך הנמול, היו כולם
משוכנעים שיסב נחת גדולה להוריו. אבל כאשר החל הילד
לגדול, אפילו יום אחד של נחת לא היה ממנו, בהתחלה גוננו
עליו ההורים, ומצאו הסברים לכל התלונות, אבל עד מהרה נאלצו
להודות שהבעיה צומחת בבינתם. לא בחיידר ולא בקרב חבריו.
מה עשו ההורים? התפללו. לא הפסיקו להתפלל. מי שהיה
רואה את אמו מדליקה נרות בערב שבת קודש, היה בטוח שקרה
פה היום אסון - המילים המוכרות: 'זוכנו לגדל בנים ובני בנים
חכמים ונבונים, אוהבי ה' יראי אלוקים, אנשי אמת, זרע קודש
בה' דבקים, ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים ובכל
מלאכת עבודת הבורא' - מילים אלו נאמרו בבכיות ובהתרגשות
הנפש עצומה.

כאשר סיים ה'צדיק' את שנות החיידר, המליץ המלמד לחפש
לו מקום שמשלב רכיבת סוסים וכדו', כי במסגרת סטנדרטית אין
לו סיכוי. מצאו לו מקום וגם שם לא רוו ממנו נחת. אבל איכשהו
חלפו השנים, ולישיבה גדולה הצליח להשתחל למקום סטנדרטי.
בכל זאת, דמעות של אמה בהדלקת נרות...
באותה ישיבה למדו מאות תלמידים, וביניהם נמצא עוד בחור
שאף הוא נקרא בשם 'יעקב זלמן'.
בין שני 'יעקב זלמן' היו שני הבדלים, ההבדל הראשון
פיזי, יעקב זלמן 'השני' היה רזה וגבוה - ויעקב זלמן 'שלנו' הפוך.
ההבדל השני והגדול יותר, היה ברמה הרוחנית: יעקב זלמן 'שלנו'

במידות גופן. לא חשב פעמיים וקרא ל'יעקב זלמן' שלנו - ממנו קיבל את פרטי ההורים.

אמו של יעקב זלמן עונה לטלפון. מתוך הכרות עם הצעות קודמות שהגיעו, הבינה שחלה טעות. היא מכירה את המשפחה שמציעים, ואין סיכוי שיבחרו בבן שלה כחתן. כדי למנוע מבוכה, מבקשת מהמתקשר לברר עוד על הבן, אך הוא מילא את פיו בשבחים והסביר שכבר יש לו תשובה חיובית מהצד השני... השפופרת נפלה.

קיצורו של דבר, הזוג הקים בית נאמן בישראל! בשבתות שהתארח אצל השווער הכין דבר תורה בעזרת חבריו, ואיכשהו העניינים הסתדרו.

מה שצלצל באזניו כל הזמן היה הפתגם של אשתו 'במה זכיתי לשמש ספר תורה?' הוא לרגע אחד לא הבין את זה, הוא הרי מכיר את עצמו ויודע היטב עד כמה הוא לא ספר תורה! אבל היא חוזרת על זה שוב ושוב, אז אולי יש בזה משהו?...

יום רדף יום, וספר תורה רדף ספר תורה. האמון האדיר שנטעו בו - מתוך מחשבה מוטעית שהוא הספר התורה המדובר... לחלף אל ליבו ויצר את המהפך, הוא דבק בתורה, עד שהפך בעצמו לספר תורה.

ביום הנישואין העשירי שלהם אמרה לו אשתו שהיא צריכה לתת שבח והודיה מיוחדת לה' יתברך, כי בישיבה שלמד היה עוד יעקב זלמן 'אבל הוא לא היה כזה מיוחד כמוך!' שמע את הדברים וחשב להתעלף...

כיום הוא מחשובי מרביצי התורה בארץ ישראל. מדובר בסיפור אמיתי - מסיים הרב דרוק - ואם היה בידי הייתי מביא את אמו שתציץ בחלון הישיבה בה הוא מרביץ תורה ותוריד דמעות, אך הפעם של שמחה!...

(עלון 'אור חזקיה' ע"פ 'שבת קודש עמלנו')

הוריד את השפופרת ושאל את עצמו - מה אני עושה? נמתין שבוע עד שהוא יקום מהשבעה? היה לא תהיה! מי יודע אם היהלום לא ייחטף בתוך אותו שבוע!

מייד לאחר הלוויית אביו של השדכן, הגיע ראש הישיבה לנחם. ביקש סליחה ומחילה ואמר שעקב דחיפות העניין הוא מבקש רשות להעביר את ניהול השידוך לאחד מתלמידיו שמתגורר בארץ, הוא מתחייב שאם השידוך יעלה יפה יבוא השדכן על שכרו באופן מושלם, כאילו הוא, ורק הוא, ניהל את כל השידוך מרישא ועד גמירא.

להצעה כזו לא יכול השדכן לסרב... מיד פנה ראש הישיבה לתלמידו, בקש ממנו ליטול על עצמו 'מצוה שאינה יכולה להיעשות בידי אחרים'...

ואז נזכר ראש הישיבה שאפילו את הטלפון של המשפחה לא לקח מהשדכן.

אז מה עושים? אין ברירה, תיסע לישיבה, תקרא ל'יעקב זלמן הגדול' ותבקש ממנו את הפרטים של הוריו. שים לב: יש שם שני בחורים באותו שם. 'יעקב זלמן סתם' ו'יעקב זלמן הגדול' אל תטעה ביניהם!

מיהר התלמיד-השדכן לישיבה, תפס את הבחור הראשון שנקרה בדרכו ובקש ממנו לקרוא ל'יעקב זלמן הגדול'. לא חלפו כמה דקות והצדיק ניצב מולו. שוחח עמו מעט, ביקש את הפרטים ויצא לדרכו. דבר אחד לא ידע ראש הישיבה: באותו יום נכנסו לפני כיסא הכבוד הדמעות הרבות שהורידו הוריו של יעקב זלמן (ה'קטן'), והא ראייה: הבחור שהשכן החדש בקש ממנו לקרוא ליעקב זלמן הגדול היה בחור שהגיע לישיבה ל'חיזוק'. הוא עדיין לא למד לעמוד על ההבדלים שבין 'יעקב זלמן' ל'יעקב זלמן הגדול', אבל כיון ששמע את הכינוי ה'גדול' הבין שהכוונה ל'גדול'

לאחר מספר ימים כאשר כבר כמעט כלו כל הקיצין והם רעבים וצמאים עד כדי סכנה, גילו מלון יהודי קטן על אם הדרך. הם נכנסו פנימה ובקשו אוכל להשיב את נפשם, אך בעל הבית סירב..

הרב ישראל היימן עם הלימוד הנפלא של הגר"ח מוולאז'ין

בין השבילים והדרכים כשהם מחפשים את דרך הישר. האוכל אזל זה מכבר וגם השתיה שבצקלונם התאדתה בחום ששרר במדינה באותו זמן.

לאחר מספר ימים כאשר כבר כמעט כלו כל הקיצין והם רעבים וצמאים עד כדי סכנה, מצאו הסוחרים פונדק יהודי קטן על אם הדרך. הם נכנסו פנימה ובקשו אוכל להשיב את נפשם. בעל הפונדק סירב כיון שגם אצלו לא היה הרבה אוכל ושתיה,

פנינה יפה מגאונותו של מרנא הגר"ח מוולאז'ין זצ"ל היה נוהג לספר הגר"ד סולוביצ'יק זצ"ל בפרשת השבוע.

מעשה בזוג סוחרים בעלי ממון שנהגו לנסוע יחד מידי שנה ליריד. שם היו עוסקים במסחר ורוכשים סחורה בכמות גדולה למשך כל השנה כולה.

שנה אחת בעודם חוזרים מהיריד עם קרונות עמוסי סחורה וכיסם ריק ממזומנים תעו הסוחרים בדרכם ונדדו ימים ארוכים

לדעת 'במה דנתוני?' מה המקור לדין שבעיניי הוא לא סביר?
הגר"ח לא הראה סימני קוצר רוח. הוא שאל את בעל הפונדק,
האם בעל גמרא אתה? האם יש לך ידיעות במרחבי הש"ס?
לא! השיב בעל הפונדק.
ובשולחן ערוך אתה כן מתמצא? שאלו הגר"ח.
גם זה לצערי לא. ענה בעל הפונדק.
וחומש, את החומש אתה כן מכיר? שאל הגר"ח כמוצא אחרון
כן! חומש אני יודע טוב, ענה סוף סוף האכסנאי.
אם כן פשוט, המשיך הגר"ח. ראייה פשוטה ובהירה מפרשת
תולדות יש לי בעבורך.

הנה בסיפור של יעקב ועשיו, כאשר עשיו בא מן השדה עייף
ומבקש מיעקב שיגיר אל גרונו את נזיד העדשים האדום יעקב
מאכילו לחם ורק אח"כ נזיד עדשים. מדוע נהג יעקב כך? אלא
שיעקב רצה שבתמורה לנזיד ימכור לו עשיו את הבכורה. מחיר
מופקע לכל הדעות... בכורת עולם ונצח נצחים מול נזיד עדשים
שאפילו לא התבשל כמו שצריך... ברור שלאחר מעשה כשעשיו
יתפקח משכרון התאוה הוא יתבע את יעקב שמקח טעות היה
כאן. האכילו יעקב קודם להכל לחם. לאמור, עשיו לא היה במצב
של פיקוח נפש, לא ברעב בלתי ניתן לריסון. הוא אכל לחם והיה
יכול לשבוע מכך. המכירה הייתה כי בעיניו של עשיו היו שווים
הנזיד והבכורה. כך לא תהיה לו טענה על המכירה שהייתה
בטעות.

מכאן ראייה, סיים הגר"ח, שמכירה של דברים כשהמצב
הוא פיקוח נפש ובולמוס מחמת רעבון אין לה תוקף. וממילא
הסוחרים צריכים לשלם רק כפי המחיר הרגיל.

מה שנותר בפונדק היה רק כדי סעודה אחת שהוזמנה מראש
ובעל הפונדק שמר את שהיה לו לאותם שהיו אמורים לבוא
ולסעוד בהזמנה מראש. הסוחרים שהיו על סף עילפון מחמת
הרעב והצמא הפצירו בו עד מאד וסיברו את אוזנו על מצבם
הבישי. בעל הפונדק שמצא הזדמנות להרוויח הון רב, העלה את
מחיר הארוחה ותמחר אותה במחיר מופקע ויקר מאד. הסוחרים
הסכימו בלית ברירה והשיבו את נפשם באוכל הפשוט והיקר.
לאחר הסעודה הדלה וכאשר שבה רוחם סרבו הסוחרים
לשלם את המחיר המופקע וטענו שכל הסכמתם נבעה מאונס
ואין הם חייבים לשלם אלא כפי המחיר הרגיל.

הוויכוח התעצם והתלקח עד שהם החליטו לסור אל וואלוז'ין
הסמוכה ולשאול את פי גדול הדור מרנא הגר"ח שכבר אז עמד
בראש הישיבה הגדולה בוואלוז'ין.

הם נכנסו אל הקודש פנימה וסיפרו את סיפורם. הסוחרים
הציגו את סברתם. "אנוסים היינו ברעבוננו, אין שום הצדקה
לשלם מחיר מופקע שכזה על סעודה דלה ופשוטה". מאידך טען
בעל האכסניה שהלא לפי מצבם היו הסוחרים מוכנים לשלם גם
מחיר כפול ומכופל ומה להם להלין שהלא כך הם דרכי המסחר,
הכל לפי ההיצע והביקוש.

הגר"ח לא היה צריך לחשוב אפילו רגע. הוא פסק מיד
שהסוחרים ישלמו רק כפי המחיר הרגיל אותו לוקח בעל הפונדק
מכל לקוח שהוא.

פני הסוחרים אורו, בעל הפונדק לעומתם היה נראה לא רגוע
לאחר רגעים מספר הוא ניגש אל מרנא הגר"ח ושאל אותו:
"אני לא מערער על הפסק. אקיים אותו וכתבו וכלשונו. רק רצוני

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

בבא קמא דף י'

מה למד המשגיח הגה"צ רבי דב יפה משאלת הרופא האם הוא רגיש לתרופות?

שהאש דרכה לילך ולהזיק

כשיצא הרופא מחדרו, פנה המשגיח למקורבו ששהה סמוך למיטתו, ואמר: "שמעת איך נותנים תרופה? כשהולכים לתת תרופה לחולה מוכרחים לדעת את כל המכלול שלו! ניתן ללמוד מזה הרבה לעבודת השם!"

"לדוגמא", אמר המשגיח, "בענין תוכחה. כשיש צורך על פי הלכה להוכיח מישהו. יש כאלה הנוהגים להוכיח בפראות, בהתפרצות, ללא מחשבה מדוקדקת על כל מכלול הבעיות שעלולה התוכחה לגרום לזה שהוכיחוהו, או מה מצבו הרוחני הכללי, ולא משקללים רווח למול הפסד."

"מדברי הרופא למדנו היום", אמר המשגיח, "כי דבר ראשון לפני שמוכיחים מישהו יש לברר ולוודא היטב מה הן רגישויותיו? מה מצבו הכללי? בכלל לא בטוח שניתן להוכיח אותו, לפעמים לא רק שלא יועיל אלא אף עלול להזיק, ולזה צריך שיקול דעת והבנה של רופא מומחה".

(אוצרותיהם אמלא)

שמעתי מאחד הרופאים שטיפלו בהגאון הצדיק רבי דב יפה זצ"ל, משגיח ישיבת 'כפר חסידים', בערוב ימיו בבית החולים, כי כאשר ניגש יום אחד לתת לו תרופה מסויימת, הוא בירר אצלו קודם כנהוג אם יש לו רגישות לתרופות אחרות, ובאיזה תרופות הוא מטופל כעת.

שאל המשגיח את הרופא בחיוך: "למאי נפקא מינה? הרי אתה רוצה להעניק לי תרופה זו ומה משנה איזו רגישות יש לי לתרופות אחרות, או מה אני לוקח מלבד תרופה זו?"

הסביר הרופא למשגיח בהרחבה: "תראה, לפני שמעניקים לחולה תרופה מוכרחים לדעת את כל מכלול מצבו של החולה; לפעמים שילוב תרופה ממשפחת תרופות מסויימת עלולה לבטל השפעת תרופה אחרת. לפעמים תרופה אחת מועילה ללב אך מזיקה במצבים מסויימים לכליות, או לחילופין תרופה שמועילה לתפקוד הכבד מזיקה במצבים מסויימים למעיים. כך כל תרופה ותרופה ושיקוליה ופרטיה, ולכן אסור בשום פנים לתת תרופה לחולה לפני שמוודאים את מצבו המדוייק".

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

אילו מאכלים נפטרים בברכת 'המוציא'?

המאכלים האחרים, וממילא כל המאכלים טפלים לה. ויש שכתב, שגם בימות החול מותר לכתחילה לאכול פת באופן כזה, כיון שהטעם שהמאכלים נפטרים אינו משום שהם טפלים לפת, אלא משום שהם כהמשך של אכילת הפת שפתחה את הסעודה. וחתכות לחם הניתנות במרק לתוספת טעם - אין המאכלים האחרים שבסעודה טפלים לה, ואף המרק עצמו אינו טפל לה; ויש לברך המוציא על הלחם, ועל המרק והמאכלים האחרים את הברכה הראויה להם.

[שו"ע קעז, א, משנ"ב א-ד, וביה"ל ד"ה כגון; בו"מ דרשו, 2, 3 ו-6]

מאכל שדרכו להאכל בסעודת פת כחלק מהסעודה, הן כתוספת ללחם, והן כמנה בפני עצמה במטרה להזין ולהשביע - כגון בשר, דגים, ביצים, מוצרי חלב, ירקות שונים, מרקים, תפוחי אדמה, ותוספות שונות - אין לברך עליו בתוך סעודה, כיון שהוא נטפל לפת ונפטר בברכת 'המוציא' ובברכת המזון.

אולם, אם אוכל מעט פת רק כדי לפטור את המאכלים האחרים שבסעודה מברכה - יתכן שאינם נטפלים לפת וצריך לברך עליהם; ולכן, מספק יש להימנע מאכילת פת באופן כזה, למעט בשבת ויום טוב, שמאחר וחובה לאכול פת, הרי בהכרח אוכל אותה גם מחמת עצמה ולא רק מפני שרוצה לפטור את

האם המנה האחרונה טעונה ברכה ראשונה?

מסוימים, אכילת חלק מהמאכל עם פת פוטרת את כל המאכל מברכה הראשונה.

ויש אומרים, שבזמננו, שבכל סעודה חשובה מוגשת מנה אחרונה, כל המאכלים שנהוג להגישם כמנה אחרונה - כגון גלידה ו'קומפוט' - נחשבים כחלק מהסעודה ואין לברך עליהם; ויש שנהגו לאוכלם עם פת; ויש אומרים, שהדין בזמננו אינו שונה מבעבר.

[שו"ע קעז, א, משנ"ב ד, ה, ו, ושעה"צ ז ר"ג; וראה ביה"ל שם, ד"ה ובסוף; בו"מ דרשו, 8, 11 ו-15]

מאכל שאין דרכו להאכל בסעודת פת כחלק מהסעודה, כגון פירות, או מאכל שנועד לקינוח ולתענוג בעלמא, ולא כדי להזין ולהשביע - אינו נטפל לפת, וממילא אינו נפטר בברכת 'המוציא', וטעון ברכה ראשונה גם כשנאכל בתוך סעודה, ואף אם היה מונח על השולחן בשעת ברכת המוציא, ואף אם נאכל מיד בתחילת הסעודה, ואף אם הדרך לאוכלו בכל סעודה.

אולם, אין לברך עליו ברכה אחרונה בנפרד, כיון שברכת המזון בסוף הסעודה פוטרת את כל הנאכל בסעודה. ואם אוכל את המאכל ביחד עם פת, והפת היא העיקר - אינו מברך עליו אף ברכה ראשונה, כיון שבצורה זו הוא נטפל לפת; ובתנאים

077-2222-666 או ***4992**

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האוכל שקדי מרק בסעודת פת - האם צריך לברך עליהם 'מזונות'?

ופירות המהווים חלק מתבשיל בשר, נחלקו הפוסקים אם מברכים עליהם ברכה ראשונה בסעודת פת, ולכן, אם חפץ לאוכלם בסעודת פת ראוי לאכול תחילה פרי שבודאי צריך לברך עליו ברכה ראשונה, או לאוכלו ביחד עם פת באופן הפוסט מברכה (ראה במקורות).

ומרק פירות צונן הנאכל כמנה בתוך הסעודה, יש אומרים שנחשב כחלק מהסעודה; וכן סלט המשמש כתוספת למנה העיקרית ויש בו פירות חיים, כגון סלט "וואלדורף", נחשב כחלק מהסעודה. [משנ"ב קעז, ד רה; בו"מ דרשו, 7-9; וראה משנ"ב שם, ח, וביה"ל א, ד"ה כגון]

פירות המוגשים כמנת פתיחה בסעודה - יש אומרים, שהואיל ואינם באים אלא לתענוג בעלמא, אינם נחשבים כחלק מהסעודה, ויש לברך עליהם ברכה ראשונה. ויש אומרים, שהם מעוררים את התאבון, ולכן נחשבים כחלק מהסעודה, ואין לברך עליהם. ויש אומרים, שאין לברך עליהם בסעודה שרגילים לאוכלם בה, אך לכתחילה יש להחמיר ולברך עליהם לפני הסעודה. והאוכל 'שקדי מרק' בתוך הסעודה, ללא מרק, אלא לתענוג בעלמא, אינו צריך לברך עליהם, כיון שמצד עצמם הם שייכים לסעודה, שהרי בדרך כלל הם נאכלים עם מרק, וטפלים לו, והוא טפל לפת.

* מי ששולחנו מוכן לפניו לאכילה, ובכוונתו לאכול לאלתר, אסור לאכול ולשתות לפני נטילת ידים, כדי שלא לגרום ל'ברכה שאינה צריכה', אלא יברך 'המוציא' על הלחם, ובכך יפטור מברכה ראשונה את המאכלים הנפטרים בברכת 'המוציא', ומברכה אחרונה את כל המאכלים שיאכל בסעודה.
* מאכל שנאכל לפני הסעודה אינו נפטר בברכת המזון, וטעון ברכה אחרונה בנפרד, ואף אם כבר בירך ברכת המזון בסיום הסעודה, אלא אם כן אם מדובר במיני מזונות (לדעת רוב הפוסקים), או בתמרים, שברכת המזון פוטרם בדיעבד. אולם, אם מדובר באכילה השייכת לסעודה, ברכת המזון פוטרתה.

אתמול
למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

נפל השלט שעליו כתוב שם התורם - האם חייבים להשיבו למקומו?

והתורם רשאי לדרוש את פרסום שמו אף לאחר שכבר תרם, ולא דווקא בשעת התרומה. ואף אם נמחק שם התורם, או שנפל השלט שעליו נכתב שמו - חובה לכותבו מחדש או להשיב את השלט למקומו, כיון שאם לא יעשו כן, יש בכך גזילת זכות התורם שהקפיד ששמו יהא כתוב על החפץ. אולם, אם התורם לא ביקש שיכתבו את שמו, והגבאים עשו זאת מדעתם - יתכן שאין צורך לכתוב את השם מחדש או להשיב את השלט.

[משנ"ב קנד, נט; בו"מ דרשו, 66-64]

התורם חפץ לבית הכנסת, ורוצה שיכתבו את שמו עליו, צריכים הגבאים לעשות כרצונו, ואף ראוי לעשות כן, כדי שיהיה זכרון לעושי מצוה על המצוה שעשו, וכן משום שהדבר עשוי לגרום לאחרים לתרום אף הם. ואם הגבאים רוצים לכתוב את שמו על לוח תורמים התלוי בבית הכנסת, רשאים לעשות כן. ועל מעיל ספר התורה - יש סיבה נוספת לכתוב את השם, כדי שיהיה ידוע למי שייך הספר, בהתאם לדעת הסוברים שאין להקדיש ספר תורה לגמרי לבית הכנסת, רק לתתו בהשאלה, כדי שלא תפקע מבעליו מצות כתיבת ספר תורה.